YHDESSÄ OSALLISIKSI – MIELITEKO 2.0

Pienet onnistumistarinat -arviointi

Yksissä tuumin -ryhmätoiminnasta

Tiitu Paakkonen,
projektityöntekijä

Euroopan unionin osarahoittama · Humak · Savonia · Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0

MENETELMÄ

Pienet onnistumistarinat -työkalu

- THL:n kehittämä työkalu osallisuutta edistävän toiminnan laadulliseen arviointiin
- Huomio laajojen elämäntarinoiden sijaan konkreettisiin, usein hyvin pieniin merkityksellisiin muutoksiin
- Aineistonkeruumenetelmänä puolistrukturoitu teemahaastattelu
- Haastattelurunko: merkityksellisyyteen, toimijauskomuksiin ja sosiaalisten suhteiden laatuun liittyvät kysymykset
- Lopuksi haastateltava tiivisti kaksi tärkeintä ryhmätoiminnan tarjoamaa hyötyä

Pieniä, mutta merkityksellisiä muutoksia ajattelussa tai käyttäytymisessä.

MENETELMÄ

Pienten onnistumistarinoiden tunnistaminen

Tarkoitus on selvittää, miten jokin ryhmätoiminnan asia sai aikaan muutoksen haastateltavan toiminnassa, ajattelussa tai hyvinvoinnissa ja miten muutos näkyy hänen arjessaan.

- Tarinat esiintyvät haastatteluissa yleensä sirpaleisina – usein vain ohimenevänä mainintana.
- Tunnistaminen vaatii haastattelijan herkkyyttä huomata pienetkin onnistumisen pilkahdukset.

Onnistumistarinan rakentumisen tyypillinen kulku:

Yksissä tuumin -toiminta

- Suunnattu työelämän ulkopuolella oleville 16–64-vuotiaille pohjoissavolaisille
- Tavoitteena vahvistaa osallistujien arjen taitoja, voimavaroja ja itseluottamusta sekä edistää työ- ja opiskeluvalmiuksia
- Useita erilaisia ryhmiä eri kohderyhmien tarpeisiin – suunnittelu ja toteutus yhdessä osallistujien kanssa

Arjen taidot

Voimavarat

Itseluottamus

OTOS

Haastateltavat

Arviointi toteutettiin kahdessa osassa: syksyllä 2025 ja keväällä 2026

12
haastateltavaa

Syksy 2025

Vahvempi minä – Leppävirta	4
Yksissä tuumin – Kuopio	2
Arjet taidot – Rautalampi	3

Kevät 2026

Mama’s café – Kuopio	1
Ponnista takaisin työelämään – Kuopio	1
Vahvempi minä – Kuopio	1

Tarinoiden jako kolmeen teemaan

1

Merkityksellisyystarinat

itsensä kokeminen arvokkaaksi · toiminnan merkitys itselle

2

Pystyvyystarinat

pystyvyys & itseluottamus · tulevaisuusnäkymät · itsetuntemus

3

Yhteenkuuluvuustarinat

ilmapiiri · kuuluvuus · suhteet · valmiudet

ANALYYSI

Merkityksellisyystarinat

Yhteensä **28 tarinaa**

Itsensä kokeminen arvokkaaksi

11

- Muille hyödyksi oleminen — 7
- Muilta saatu tunnustus ja huomio — 4

Toiminnan merkitys itselle

17

- Toiminnan mielekkyys — 5
- Konkreettinen arjen hyöty — 5
- Tunteiden käsittely ja mielialan koheneminen — 5
- Uutta sisältöä ja yhteyttä elämään — 2

Pallon luku = tarinoiden määrä alaryhmässä

ANALYYSI

Merkityksellisyystarinat – luokittelun peruste

Luokittelun periaate	Pääluokat vastaavat kysymyksiin: kokeeko osallistuja itsensä arvokkaaksi suhteessa muihin vai antaako toiminta itsessään hänelle hyötyä.
Itsensä kokeminen arvokkaaksi	Jaettu sen mukaan, syntyykö arvokkuus siitä mitä antaa muille (hyödyksi oleminen) vai siitä mitä saa muilta (tunnustus ja huomio).
Toiminnan merkitys itselle	Jaettu hyödyn laadun mukaan: mielekkyys, tunteiden käsittely ja mieliala, konkreettinen arjen hyöty sekä uusi sisältö ja yhteys.

ANALYYSI

Pystyvyystarinat

Yhteensä 18 tarinaa

Pystyvyyden ja itseluottamuksen vahvistuminen		Toiminnan vaikutus tulevaisuuden suunnitteluun		Itsetuntemuksen ja itsemyötätunnon vahvistuminen	
11		**4**		**3**	
Uudet arjen taidot ja arjessa selviytyminen	6	Uuden toiminnan aloittaminen	2	Omien arvojen ja tarpeiden tunnistaminen	1
Itsetunnon kohentuminen ja usko omiin kykyihin	4	Tulevaisuuden suunnitelmien selkiytyminen	2	Uusi oivallus itsestä	1
Uskallus ja rohkeus toimia	1			Itsemyötätunto / riittävyyden kokemus	1

Pallon luku = tarinoiden määrä alaryhmässä

ANALYYSI

Pystyvyystarinat – luokittelun peruste

Luokittelun periaate	Pääluokat vastaavat toimijuuden eri muotoja: koettu kyvykkyys ja pärjääminen, tulevaisuuteen suuntautuva toimijuus sekä itseen kohdistuva oivallus.
Pystyvyys & itseluottamus	Yhdistää konkreettisen muutoksen (uudet arjen taidot, uskallus toimia) ja siitä syntyvän koetun itsevarmuuden.
Tulevaisuuden suunnittelu	Tarinat, joissa toiminta selkeytti suunnitelmia tai madalsi kynnystä aloittaa uutta.
Itsetuntemus & itsemyötätunto	Tarinat, joissa muutos kohdistuu omien arvojen ja tarpeiden ymmärtämiseen sekä armollisuuteen itseä kohtaan.

ANALYYSI

Yhteenkuuluvuustarinat

Yhteensä **36 tarinaa**

Turvallinen ilmapiiri

11

- Ohjaajien ja pelisääntöjen luoma turva — 4
- Salliva ja painostukseton ilmapiiri — 3
- Ryhmän keskinäinen kunnioitus ja turva — 3
- Ristiriitojen rakentava käsittely — 1

Sosiaalisten suhteiden lisääntyminen

8

- Uudet tuttavuudet — 4
- Uudet kaveri- ja ystävyyssuhteet — 3
- Olemassa olevien suhteiden syveneminen — 1

Yhteenkuuluvuuden tunne

8

- Vertaistuki — 4
- Yksinäisyyden väheneminen — 2
- Toiselta saatu tuki — 1
- Ryhmään kuulumisen tunne — 1

Sosiaalisten valmiuksien kehittyminen

9

- Sosiaalinen rohkeus ja itsevarmuus — 3
- Toisten / erilaisten ihmisten ymmärtäminen — 3
- Uusien keskustelutaitojen oppiminen — 1
- Sosiaalisen tilanteen pulman ratkaiseminen — 1
- Tutustuminen yhteisen tekemisen kautta — 1

Pallon luku = tarinoiden määrä alaryhmässä

ANALYYSI

Yhteenkuuluvuustarinat – luokittelun peruste

Luokittelun periaate	Pääluokat vastaavat eri kysymyksiin: millainen ryhmä oli (ilmapiiri), syntyikö kuulumisen tunnetta, syntyikö konkreettisia suhteita ja kehittyivätkö osallistujan omat valmiudet.
Ilmapiiri vs. kuuluvuuden tunne	Erotetaan sen mukaan, kuvaako lainaus ryhmän ominaisuuksia (turvallinen ilmapiiri) vai osallistujan omaa tunnetta kuulumisesta (yhteenkuuluvuuden tunne).
Suhteet syvyyden mukaan	Sosiaaliset suhteet jaetaan asteittain: tuttavuus → kaveri-/ystävyyssuhde → olemassa olevan suhteen syveneminen.
Valmiudet = yksilön muutos	Sosiaaliset valmiudet kokoaa osallistujan oppimat, myös muihin tilanteisiin siirtyvät sosiaaliset taidot ja asenteet (rohkeus, ymmärrys, keskustelutaidot).

Ryhmätoiminnan vaikutukset lukuina

Yksinäisyyden kokemuksen väheneminen

12 haastateltavasta 8 kertoi kokeneensa yksinäisyyttä – kaikilla heistä ryhmätoiminta vähensi sitä.

- Kolmella vaikutus kesti vain ryhmätoiminnan ajan
- Kolme sai uusia kavereita, joiden kanssa viettää aikaa myös ryhmän ulkopuolella
- Kaksi aikoo käydä jatkossakin kohtaamispaikassa, kun tila ja ihmiset tulivat tutuiksi
- → Viidellä kahdeksasta vaikutuksen voi olettaa olevan pysyvämpi

Ryhmätoiminnan vaikutukset lukuina

Sosiaalisten valmiuksien kehittyminen

12 haastateltavasta 8 koki sosiaalisten valmiuksiensa kehittyneen.

- Kaksi koki valmiutensa jo lähtökohtaisesti hyviksi, tulkittu, ettei kehitystä tapahtunut
- Kahden kohdalla asia jäi epäselväksi – tulkittu, ettei merkityksellistä kehittymistä tapahtunut
- → Kun poistetaan kaksi, jotka kokivat valmiutensa jo hyviksi (tarvetta kehitykselle ei ole) 8 / 10 koki valmiuksiensa kehittyneen (80 %)
- Esim. varautuneisuus väheni, keskustelu- ja kuuntelutaidot kehittyivät, sosiaalisten tilanteiden pelko lieveni

Ryhmätoiminnan vaikutukset lukuina

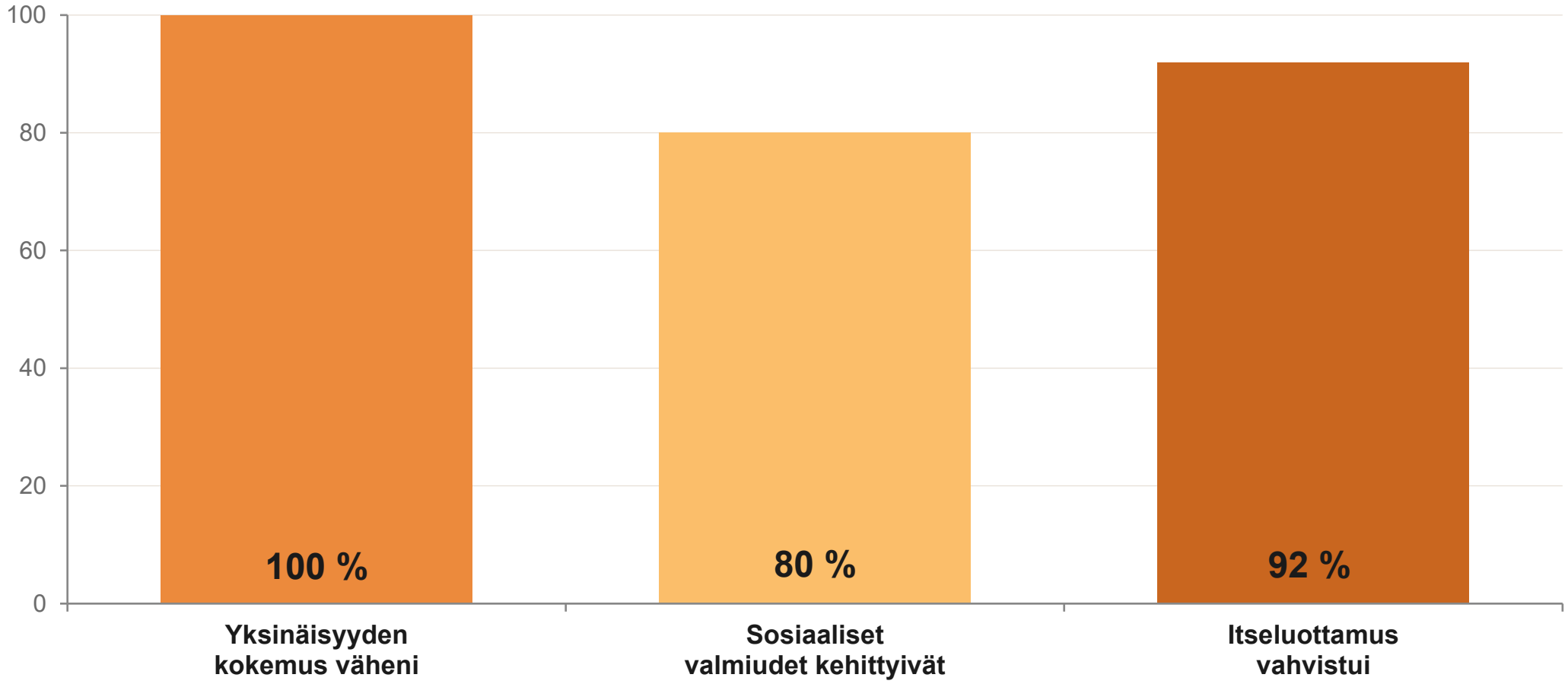
Itseluottamuksen vahvistuminen

Kun mukaan lasketaan itseluottamus sosiaalisissa tilanteissa, 11 / 12 koki itseluottamuksensa vahvistuneen.

- Vain yksi ei kokenut itseluottamuksensa vahvistuneen
- Yksi vastaus jäi häilyväksi (”kyllä varmaan”)
- → 92 % koki ryhmätoiminnan vahvistaneen itseluottamusta
- Esim. itsevarmuus sosiaalisissa tilanteissa, uusien taitojen oppiminen, luotto omaan arjessa selviytymiseen

Ryhmätoiminnan vaikutukset lukuina

YHTEENVETO

Johtopäätökset

Toiminnan vaikutukset osallisuuteen

- Toiminta vahvisti osallisuuden kaikkia ulottuvuuksia: kuuluvuutta, merkityksellisyyttä ja toimijuutta.
- Kuuluvuus: yksinäisyys väheni kaikilla sitä kokeneilla, ja osalla uudet suhteet jäivät pysyviksi.
- Merkityksellisyys: osallistujat kokivat olevansa hyödyksi muille ja saavansa tunnustusta. Lisäksi toiminta toi merkityksellistä sisältöä elämään.
- Toimijuus ja pystyvyys: Itseluottamus vahvistui lähes kaikilla, toiminta auttoi kehittämään itsetuntemusta ja selkeyttämään tulevaisuuden suunnitelmia.

Huomioita työkalun soveltuvuudesta

- Soveltui hyvin ryhmätoiminnan laadulliseen arviointiin
- Teki yksilöllisen osallisuuden kokemuksen näkyväksi
- Narratiivinen lähestymistapa toimii kohderyhmällä
- Erilaisten ryhmien analysoiminen yhdessä tuotti paljon alaluokkia
- **! Täysi potentiaali vaatii huolellista toteutusta**
- **! Haastattelijan herkkyys ja läsnäolo ratkaisevaa**